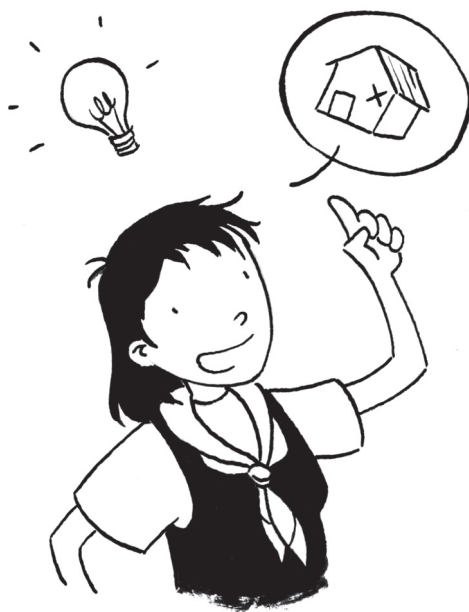

20

Mètode Clan

**escoltes
catalans**
l'associació laica
de l'escoltisme català

Índex

1. Descripció de l'etapa	4
1.1 Desenvolupament evolutiu en l'etapa	6
1.1.1 Desenvolupament físic	
1.1.2 Desenvolupament cognitiu	
1.1.3 Entorn social	8
2. Objectius generals de l'etapa	11
3. Pedagogia de l'acció	14
4. Compromís	15
5. Relació amb l'entorn	17
5.1 Relació amb l'entorn social	
5.2 Relació amb l'entorn natural	18
5.3 Aprenentatge servei	
6. Funcionament i organització de la unitat	20
7. Projecte	22
8. Altres activitats	29
9. Motivació	32
10. Tradicions	34
11. El paper del Coordinador/a	35
12. Relació amb l'agrupament	39
12.1 El Clan i el Consell	
12.2 El Clan a l'agrupament	41

© Escoltes Catalans, 2009

Edita: Àrea de Comunicació
d'Escoltes Catalans

Disseny de la col·lecció:
faino comunicació

Il·lustracions: Màriam Ben-Arab

Impressió: Cevagraf, S.C.C.L.
Dip. Leg.: B-5485-2009

Febrer de 2009

20

Mètode Clan

1. Descripció de l'etapa

El Clan és la darrera etapa d'un agrupament escolta. És posterior a l'etapa de Pioners i anterior, per a qui ho vulgui, al repte de ser cap.

Per entendre el sentit d'aquesta etapa, començarem fent referència a la diferència entre una etapa educativa i una etapa formativa. Anomenem etapa educativa aquella en què existeix una transmissió de valors intencionada, principalment des de l'equip educador vers la unitat. Són etapes en què tant els objectius educatius que proposem com els mètodes que utilitzem, van encaminats a la finalitat que els infants i joves assolixin una sèrie de valors propis de l'escoltisme i, en aquest cas, propis d'Escoltes Catalans. En canvi, el Clan és una etapa formativa, en què es parteix de la idea que els joves tenen consolidats aquests valors a partir de les experiències viscudes en les anteriors etapes. A partir d'aquí, els joves passen a l'acció liderant el seu procés de desenvolupament personal.

Cal oferir al Clan una visió del procés formatiu al qual s'enfronten i tenir en compte que continuarà quan els i les joves deixin el Clan, tant si exerceixen de caps com si no.

Com que és l'etapa posterior a la de Pioners, la formen joves de 18 anys. Tot i entendre el moment educatiu en què es troben, els joves de 18 anys no podem oblidar que el Clan continua sent una unitat i que, per tant, ha de tenir una rutina i uns certs hàbits de treball amb un lloc i una hora per trobar-se periòdicament, que en aquest cas poden ser molt més flexibles. La idea principal és que la unitat no ha de quedar aïllada de

la resta de l'agrupament, per la qual cosa cal trobar punts en comú amb els altres infants, joves i caps i participar en activitats conjuntes.

És aconsellable que la durada del Clan sigui d'un any, de manera que els objectius han de ser adequats a aquest període de temps.

Cal prendre consciència que a l'etapa de Clan cada grup és diferent, depenent de múltiples factors: procedència, anys dins l'agrupament, educació rebuda al llarg de les etapes educatives, dinàmica del grup, etc. Això, òbviament, comporta que cada grup de Clan tingui interessos diferents i es pugui fixar projectes diferents. No obstant això, el Clan ha de reconèixer i valorar la importància de treballar de forma cooperativa i amb una estructura no jeràrquica, democràtica i participativa. Per això el funcionament és de tipus assembleari: les decisions es prendran per consens i cal que tots puguin representar el Clan com a conjunt.

És important fomentar dinàmiques de presa de decisions i que tots els membres tinguin responsabilitats ben definides dins del grup.

Totes les tasques les han d'assumir els i les joves, tenint en compte que un dels objectius d'aquesta etapa és que siguin ells mateixos els qui portin, planifiquin i programin el curs i organitzin les activitats.

El Clan és una etapa formativa i, com a tal, se suposa que els valors educatius d'Escoltes Catalans ja estan treballats i s'estan consolidant. Malgrat tot, es pot donar el cas que algú nou s'incorpori a l'agrupament en aquesta etapa, compartint el nostre ideari i manera de fer. Aquest fet és molt positiu, però cal

evitar el desequilibri que es pugui produir entre nous i antics i no caure en l'error de convertir el curs en un quart any de Pioners.

1.1. Desenvolupament evolutiu de l'etapa

1.1.1. Desenvolupament físic

Fer una descripció massa concreta del desenvolupament físic característic de l'etapa és un repte gairebé inabastable, ja que es tracta d'una etapa d'un any i el desenvolupament dels joves es dona en un període temporal més ampli. Tot i així, a continuació es descriuen trets molts generals que poden ser comuns en aquesta etapa.

És l'etapa final de l'adolescència, també anomenada adolescència tardana, i és el moment en què es completa el procés de maduració fins a arribar a l'òptim desenvolupament del cos; l'estatura i el perfil són bàsicament complets, i també ho són les característiques sexuals secundàries.

Aquesta etapa es caracteritza també pel fet que finalitza l'accentuada preocupació per l'aspecte corporal que es donava en l'etapa anterior i s'accepten i integren completament els canvis puberals.

1.1.2. Desenvolupament cognitiu

Els joves de 18 anys se situen en una posició intermèdia, són en el punt mitjà entre l'etapa final de l'adolescència i el principi de l'edat adulta. Podríem dir que físicament i psicològicament són adults, però socialment no, perquè depenen dels pares i generalment encara no han entrat al món laboral, la qual cosa

dificulta que es puguin independitzar. Però, d'altra banda, comencen a experimentar coses que només succeeixen en l'edat adulta, com votar o conduir.

Relacions amb la família:

L'etapa més agitada amb els pares, que generalment té lloc en plena adolescència, ja ha acabat, generalment perquè ambdues parts han acceptat l'increment d'independència i autonomia del jove.

Desenvolupament de la identitat:

Els criteris dels joves de 18 anys són més racionals i realistes que els de l'etapa que els precedeix. Es relativitzen els problemes i es comencen a acceptar els límits d'un mateix. És el moment en què s'estableix la identitat sexual, vocacional, moral i de la pròpia persona, ja que s'acaben de perfilar els valors ètics, religiosos i sexuals; i es comença a definir d'una manera més explícita un mateix amb la construcció de projectes propis o la tria d'activitats, afeccions, aspiracions i amors.

En la construcció d'aquesta identitat gaudeixen d'una influència important la família, el cercle d'amics i el context educatiu i cultural.

- Aquesta etapa coincideix en molts casos amb l'inici de les primeres relacions de parella estables, amb el consegüent increment de la pròpia estabilitat emocional.
- Augmenta l'interès pel futur, els hàbits de treball es fan més definits i es dona més importància al paper que es representa a la vida. Això implica més capacitat de planificar abans d'actuar

i de controlar el comportament a partir d'aquestes reflexions prèvies.

- S'elegeix un camí professional: carrera universitària, formació professional o mòduls de grau superior.

1.1.3. Entorn social

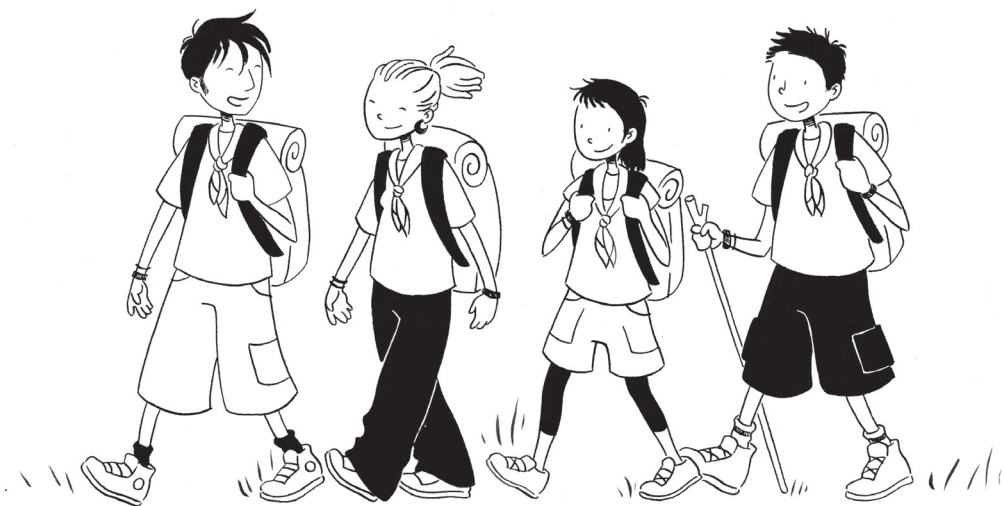
El fet de conèixer aquelles variables del context que afecten el desenvolupament de l'etapa de Clan ens pot ajudar a l'hora d'entendre les seves inquietuds i estats d'ànim. Per tant, és clau conèixer la realitat de cada membre de la unitat.

Podem destacar dos grans aspectes, un de primer referent al món estudiantil i/o laboral i un de segon referent a relacions de grup, relacions de parella i socialització en general.

En el **món estudiantil** es poden donar diferents realitats: el final del batxillerat i la consegüent selectivitat, que suposa una pressió per a molts joves, o l'inici de nous estudis (mòduls, cicles formatius, formació professional, universitat, etc.), que coincideix amb l'inici del Clan i suposa una situació de canvi per als joves (noves amistats, nous esquemes de treball, etc.). Aquest fet pot fomentar canvis en l'actitud dels joves, motivats per encetar nous projectes a la seva vida.

Paral·lelament, té lloc l'entrada al **món laboral** per part de molts joves, ja sigui compaginant-la amb els estudis o bé com a activitat exclusiva. Les feines complementàries als estudis normalment comporten poques hores de dedicació i aporten als joves petits rols d'autonomia. En canvi, el fet de treballar tota una jornada laboral fa que desenvolupin ja una part del rol adult, assumint una sèrie de responsabilitats i tenint un paper socialitzador una mica diferent al dels joves que es desenvolupen en un entorn estudiantil.

L'altre aspecte que destacàvem fa referència a la importància del grup i de les relacions afectives entre els membres de la unitat. Els vincles que es produeixen dins una colla d'amics són molt forts, de manera que poden determinar el desenvolupament d'un grup. Així, si es dona el cas que el Clan coincideix amb la colla d'amics, d'una banda les trobades i el dinamisme de la unitat seran més fàcils, però d'altra banda costarà diferenciar els moments de feina dels lúdics.

Un altre cas seria aquell en què els membres del Clan no siguin d'una mateixa colla; és a dir, que tinguin cercles d'amistats diferents fora de l'agrupament. Això pot comportar dificultats a l'hora de treballar, ja que pot faltar coneixença i coincidència d'interessos, però també pot resultar positiu per treballar sota diferents punts de vista i sense arrossegar conflictes anteriors de

la unitat. Cal dir, però, que normalment, tot i no formar part de la mateixa colla d'amics, es coneixen bé de les etapes anteriors a l'agrupament i funcionen molt bé en aquest context.

Finalment, cal esmentar que a l'etapa de Clan és quan comencen les primeres relacions de parella amb una certa continuïtat i compromís. Aquesta realitat pot fer que alguns membres de la unitat prioritzin aquesta relació i, per tant, d'altres activitats davant del cau, si no estan prou motivats o, al contrari, si els dos membres de la parella es troben dins la unitat, pot engrescar a participar en l'agrupament, però també pot afectar les relacions amb la resta del grup.

2. Objectius generals de l'etapa

En cadascun dels mètodes de les etapes educatives d'EC es determinen els respectius objectius generals a partir dels valors educatius que ens defineixen com a associació i que conformen el nostre ideari, recollits al Dossier verd. L'etapa Clan, com que és formativa i diferent de la resta, és el moment en què culminen tots els objectius plantejats anteriorment.

Aquesta última etapa ja no es basa en la transmissió d'uns valors i la seva comprensió, sinó que parteix de la idea que els joves tenen consolidats aquests valors a partir de les experiències viscudes en les anteriors etapes. A partir d'aquí els joves passen a l'acció liderant el seu procés de desenvolupament personal.

Per tant, en progressió dels objectius plantejats a l'etapa de Pioners, en aquest últim graó els objectius generals de l'etapa fan referència a aspectes de la dinàmica i funcionament del grup i al paper de cada un dels joves envers el grup i la societat, que són clau per a l'èxit dels seus projectes.

A més dels objectius generals d'etapa, cada Clan definirà els seus propis objectius a assolir en un any, que condicionaran el projecte que duran a terme. També definiran la finalitat última d'aquell curs en funció de les seves motivacions, tant en la seva formació com a caps com a l'hora de participar activament en la transformació de l'entorn per fer un món millor: participar en un camp de treball, fer un intercanvi internacional, organitzar unes jornades temàtiques, crear una companyia de titelles solidària, etc.

A Clan proposem com a referència els següents objectius generals:

- Ésser capaç de dissenyar accions a culminar en un any que assoleixin els objectius del grup.
- Contribuir amb esforç en la realització dels projectes que reporten recompenses personals i col·lectives.
- Ser autocrític i analitzar les pròpies accions i sentiments com a reacció a diferents realitats viscudes.
- Fer del consens el procés de presa de decisions del grup amb una actitud de respecte envers els altres.
- Demostrar empatia en la relació amb els altres, situant-se en la sensibilitat dels altres enfront de diferents fets socials o de convivència.
- Promoure el diàleg i la discussió en el grup tenint una comunicació fluida interna i externa, com a Clan i amb el Consell.
- Participar en els processos de decisió del grup i corresponsabilitzar-se de les decisions preses en la seva execució.
- Saber conviure amb el grup valorant la relació amb cada un dels joves com a protagonistes de la transmissió dels valors del moviment.
- Ser capaç de treballar en equip assumint responsabilitats i compartint un projecte.
- Tenir una actitud compromesa amb el grup i la societat.
- Cooperar en el desenvolupament dels projectes de la unitat i de l'agrupament.

- Fer ús de la llibertat i autonomia personal i del grup de manera responsable.
- Incidir en la realitat social actual, implicant-se en el marc social i natural que ens envolta, dissenyant i executant projectes per actuar-hi.
- Contribuir al canvi social i a la defensa del medi natural amb els projectes propis.
- Manifestar un sentiment de pertinença a un moviment amb les pròpies accions i ser fidel a un projecte i a un compromís.
- Mantenir una actitud de reflexió amb el compromís pres i amb les accions del dia a dia.

3. Pedagogia de l'acció

El mètode educatiu que es fa servir és, com en totes les etapes anteriors, la pedagogia de l'acció que caracteritza el mètode escolta.

En l'etapa de Pioners la pedagogia de l'acció ja tendia a l'autogestió per part dels nois i les noies. A l'etapa de Clan aquesta autogestió ja està del tot consolidada i serà el mateix Clan el qui esculli les accions a emprendre i les planifiqui en tot el seu procés, és a dir, les prepari, les dugui a terme i les valori. Es tracta d'una pedagogia de l'experiència, amb què els joves s'autoformen a partir de l'experimentació. És una acció que surt fora de l'agrupament i torna en forma d'anàlisi, de reflexió i de presa de consciència.

La pedagogia de l'acció en l'etapa de Clan continua sent "aprendre fent"; la diferència respecte de les anteriors etapes és que ja no hi ha un equip de caps que a partir del coneixement del grup proposen què s'ha de treballar, sinó que és el mateix Clan qui decideix què vol descobrir. També són els membres del Clan els qui han de saber entendre i assimilar els seus propis errors.

És per aquest motiu que en aquesta etapa no parlem de *cap*, sinó de *coordinador* o *coordinadora*, ja que la seva funció serà fer de guia i no pròpiament d'educador.

A les etapes anteriors els infants i joves ja van començar a implicar-se en el procés de definició, planificació i realització de les activitats. En aquesta etapa aquest procés es consolida i pren autonomia, i el projecte n'és la culminació.

4. Compromís

El concepte de compromís fa referència a l'acceptació voluntària i activa d'unes regles del joc i d'un mètode de convivència, assumint unes responsabilitats concretes envers la vida i el funcionament del grup i envers els valors que fonamenta l'escoltisme.

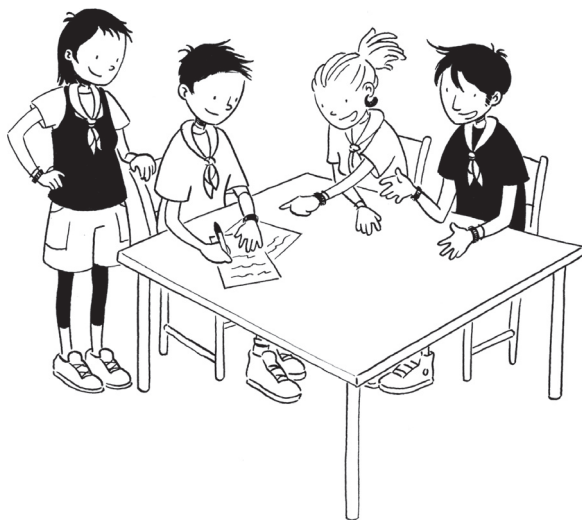
A l'etapa de Pioners el compromís es caracteritzava pel nivell de discussió i de comprensió dels diversos punts del Dossier verd. Passada aquesta etapa, a Clan s'han de posar en pràctica i aplicar aquelles reflexions adquirides.

Ha d'haver-hi un múltiple compromís: un compromís del Clan com a grup, un compromís del Clan amb el seu projecte, un compromís del Clan amb el conjunt de l'agrupament i un compromís del Clan amb el Consell d'Agrupament.

El compromís del Clan **com a grup** fa referència a la necessitat d'establir un compromís de tots els membres de la unitat envers els objectius del grup i les seves normes internes.

Com diu el *Mètode general*, el grup és una eina bàsica que permet treballar valors com la diversitat, la participació, l'aprenentatge del treball en equip, la integració de persones amb diferències, la coeducació, prendre decisions individuals i grupals, assumir responsabilitats, etc. És per això que cal promocionar una dinàmica de grup, si no hi és, i cuidar-la si la unitat ha viscut una situació de canvi. És necessari que el grup es consolidi per al desenvolupament del seu projecte i per al futur Consell d'Agrupament.

La segona dimensió tracta del compromís de la unitat per tirar endavant **el projecte** que han escollit. Aquest compromís representa la voluntat del jove de participar en el seu procés de creixement personal. Representa comprometre's a treballar i esforçar-se per canviar allò del seu entorn que no li agrada i vol millorar, comprometre's a aprendre, a compartir, a participar; en definitiva, a créixer.

El compromís amb **el conjunt de l'agrupament**, en primer lloc, exigeix dedicar-hi temps i treballar per tirar-lo endavant. Això no obstant, aquesta tercera dimensió del compromís també fa referència a assumir les normes internes de l'agrupament i responsabilitzar-se de seguir-les. Per exemple, assumir la rutina, participar en les activitats col·lectives i en les sortides de l'agrupament, etc.

I el compromís del Clan amb **el Consell d'Agrupament** recau en la importància que té, per a la formació del Clan, l'assistència al Consell, que hi participi i que se'n senti part.

5. Relació amb l'entorn

5.1. Relació amb l'entorn social

L'entorn social d'un Clan comença a l'agrupament, però va més enllà. Implica una relació amb el barri o poble, la ciutat i el país, fins a arribar a un context internacional. El Clan, com a culminació de tot un procés educatiu, pot actuar en la unitat, en l'agrupament, en l'associació... i finalment en la societat.

Els joves han de conèixer aquest entorn social que els envolta per poder entendre'l, estimar-lo, sentir-se'n part i mirar com poden interactuar-hi en funció dels seus interessos. Han de fer una anàlisi crítica enfocada a veure què és el que poden canviar o millorar, i d'aquesta manera implicar-se en la societat establint una participació activa i responsable. A partir d'això, el mateix Clan com a grup pot escollir l'àmbit en el qual vol dur a terme el seu projecte.

També han de saber els recursos de què disposen, perquè seran els mateixos membres del Clan els qui gestionaran i desenvoluparan el seu projecte. En aquest sentit, és molt important el paper del coordinador o coordinadora, que serà un *guia* que els donarà suport i els assessorarà.

5.2. Relació amb l'entorn natural

El contacte directe amb la natura és un dels principis de l'escoltisme. En les darreres etapes, el jove ha conegut i estimat la natura i se n'ha sentit part, i ha actuat en la seva defensa i protecció. El Clan, sense oblidar tot això, ha de fer un últim pas, s'ha d'integrar en tot el que forma el món natural i ha de contribuir a formar una societat que no vegi la natura com una cosa estranya i hostil, sinó que la conegui, la respecti i entengui que l'ésser humà forma part del medi ambient.

5.3. Aprenentatge servei

L'escoltisme parteix de la necessitat de concebre els infants i joves com a subjectes actius del seu procés de desenvolupament individual i col·lectiu: l'infant no assimila simplement aquells coneixements que han estat transmesos pels educadors i educadores, sinó que reestructura i reinventa el que fa a partir de l'acció, és a dir, *aprèn fent*.

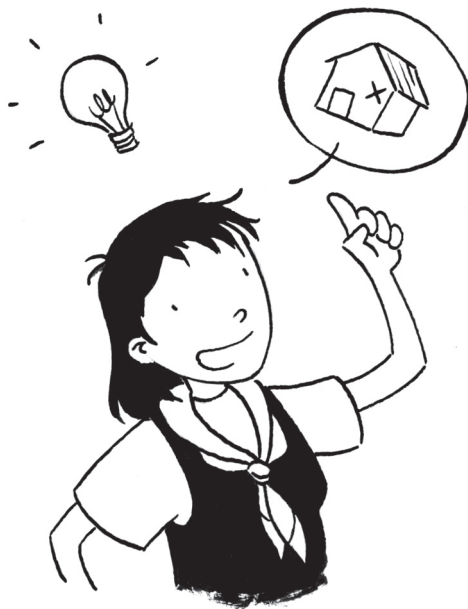
Aquesta acció fa referència a actuar no només *en* la comunitat (això, com a éssers socials, ho fem sempre), sinó també, i especialment, *sobre* la comunitat. Això vol dir actuar des de la comunitat per tal de canviar-la. S'han de tenir sempre en compte els valors que s'estan consolidant, que facilitaran el coneixement, el contacte i la interacció amb el medi exterior que es produeix en *fer servei*.

En les primeres etapes s'expliquen i es donen a conèixer als infants les eines i els recursos dels quals disposen per implicar-se en la societat. En les etapes posteriors es discuteixen aquestes

eines. El Clan ja disposa de les eines; per tant, **és hora d'actuar** fent el seu propi projecte d'aprenentatge servei.

Quan en un Clan es parla de projecte d'aprenentatge servei s'està fent referència a una activitat o una sèrie d'activitats que un grup de Clan es planteja per tal d'incidir sobre l'entorn, basant-se en les seves inquietuds. En parlarem amb més detall en l'apartat dedicat exclusivament al projecte de Clan.

6. Funcionament i organització de la unitat

De la mateixa manera que passa en altres unitats, una variable que afecta el funcionament de la unitat és el nombre d'integrants del Clan. Aquest nombre és molt variable, ja que depèn de la realitat de l'agrupament. Per exemple, si són tots del mateix any, cosa que pot afectar la dinàmica interna de l'etapa. Trobar un nombre ideal és difícil, perquè si el grup és petit, quan algú falla tendeix a desmotivar la resta, mentre que si el grup és més gran pot ser difícil de gestionar. Si en les etapes anteriors s'ha previst una bona divisió dels infants i joves per edats de manera que cada etapa tingui entre 6 i 10 infants de cada any, és de preveure que el Clan tindrà entre 6 i 10 membres cada curs.

A Clan s'han d'establir dues línies de treball. D'una banda, com a unitat igual que les altres, ha de viure com a tal, és a dir, fer excursions, caus, les seves activitats, etc., incloent-hi el projecte que escullin de portar a terme. D'altra banda, ha de treballar en la formació com a membre de Consell. Aquesta és una eina clau per conèixer l'organització i el funcionament de l'agrupament, ja que el Consell és un fòrum de formació per als cloners/es, en què aniran assumint responsabilitats progressivament.

Els i les joves han d'assumir totes les tasques de funcionament de la seva unitat, malgrat que al principi del curs és important que el grup rebi un suport per engegar motors. Però a final de curs han de ser autònoms en l'organització de la unitat i en la gestió del seu projecte.

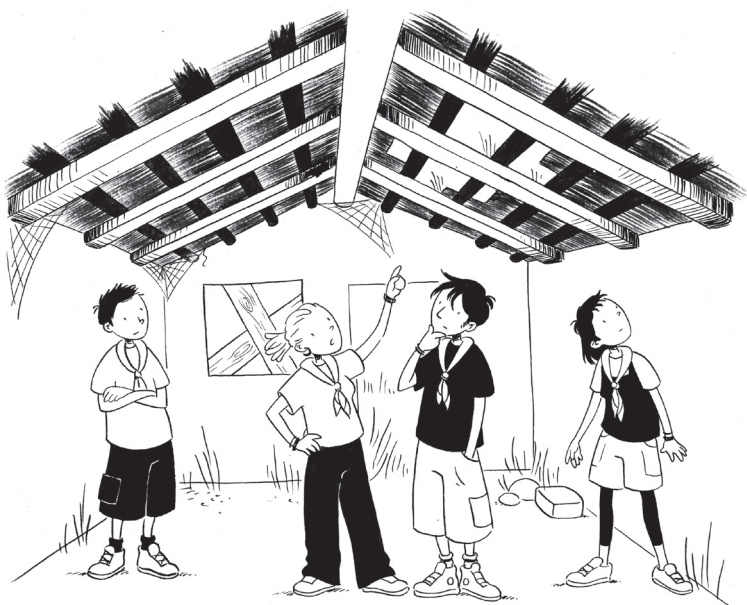
Aquestes tasques seran tant tècniques (enteses com el desenvolupament d'una part tècnica del campament, com ara la cuina, la compra, etc.) com de participació en la part pedagògica més directa (fer de cap programant les activitats, dirigint-les i valorant-les). No obstant això, en cap cas no s'ha de convertir en una unitat servei, és a dir, que tinguin com a única funció ser caps de suport o intendants, ni caure en l'error de pensar que els membres de Clan són els que fan les feines que ningú no vol fer a l'agrupament.

Per a un millor funcionament del grup, cal buscar càrrecs i crear responsables per a les diverses feines que cal fer dins de cada projecte.

7. Projecte

El projecte de curs és l'activitat per excel·lència de l'etapa. Això no obstant, la paraula *projecte* és molt àmplia, de manera que cal definir què vol dir exactament en el context del Clan.

Els projectes de Clan són projectes del tipus **aprenentatge servei**; **aprenentatge** perquè es tracta d'una activitat educativa que ha de servir perquè els cloners adquireixin la capacitat de canalitzar les seves inquietuds vers les coses que creguin que cal millorar i siguin capaços de gestionar el procés que calgui fer per posar-ho en pràctica; i **servei** perquè aquest aprenentatge

s'aplica en forma de servei voluntari sobre la comunitat, transformant l'entorn.

Estem parlant d'una activitat complexa que integra el servei a la comunitat amb l'aprenentatge de continguts, competències, habilitats i valors. Els joves es formen mentre treballen sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.¹

1. MARTÍN I GARCÍA, XUS.
RUBIO I SERRANO, LAURA.
Experiències d'Aprenentatge
Servei. Barcelona: Ediciones
OCTAEDRO, 2006.

Entenem que el projecte és una eina molt potent per formar els cloners i les cloneres en la ciutadania activa, és a dir, comprometre's amb el seu entorn.

Els projectes de Clan han de tenir una durada màxima d'un curs, ja que si no, es corre el risc de veure l'objectiu massa llunyà i desanimar-se pel camí. D'altra banda, hi ha qui prefereix fer projectes amb una durada de quatre o cinc mesos, de manera que es pugui dur a terme més d'un projecte al llarg del curs i tractar, així, diferents aspectes.

Al final d'aquest apartat proposem diversos exemples de què pot ser un projecte de Clan.

Seqüenciació del projecte:

1. Elecció i planificació dels objectius

El primer pas, i força decisiu, és triar els objectius del projecte. Per tal de facilitar aquest primer pas, és imprescindible que el Clan faci una anàlisi del seu propi grup per tal de ser conscient de la seva realitat. A partir dels interessos i motivacions dels membres de la unitat, de la realitat del grup i dels aspectes que com a grup es vulguin treballar, serà el mateix Clan qui es plantegi quins objectius es volen assolir, mitjançant quines activitats i

quin àmbit d'actuació tindrà. Si es fa d'aquesta manera, es veurà el perquè del procés i quines són les característiques que ha de tenir el projecte abans d'haver-lo escollit.

Tant en aquesta fase com en les següents, és molt important la participació de tots els membres del grup, i és imprescindible que hi hagi discussió i diàleg i que cadascú doni la seva opinió per arribar finalment a un consens.

2. Selecció del tema o acció

Un cop el Clan hagi definit quins són els objectius que vol treballar durant el curs, és el moment de veure com s'assoleixen i quin projecte desenvolupa per tal d'aconseguir-ho.

La unitat té plena autonomia i llibertat per escollir el projecte d'aprenentatge servei que vol dur a terme, el qual ha de representar un repte per al grup.

De la mateixa manera que en el pas anterior, és important que el projecte sigui escollit i consensuat per tots els membres de la unitat.

És aconsellable que s'utilitzi algun joc o dinàmica per evitar que el procés sigui massa feixuc. S'ha de tenir en compte que en el moment d'escollir el projecte pot ser que el grup encara s'estigui situant a la nova etapa i no tingui formada la seva dinàmica interna de treball, cosa que podria repercutir en el procés de presa de decisions.

Un cop s'ha escollit el projecte, el grup ha d'assegurar la seva viabilitat mirant si els recursos materials i humans, el pressupost i la durada s'ajusten a l'anàlisi del grup que havien fet prèviament. En aquest punt és important el suport del

coordinador, que tindrà una visió més realista per determinar si el projecte és viable.

3. Preparació

Una vegada els objectius estan clars i s'ha escollit l'acció que es durà a terme, cal programar com es duran a terme els passos previs a l'execució de l'actuació: preveure les dates, el material, el pressupost, etc.

Per tal que aquesta fase sigui tan eficient com es pugui, sovint és convenient repartir-se la feina de manera que cadascú o cada comissió es responsabilitzi de diferents tasques i es comenci a treballar.

A partir d'aquest punt cada comissió anirà treballant amb una certa independència de manera que quan es trobi tota la unitat es pugui destinar el temps a prendre les decisions determinants i a anar portant a terme les feines col·lectives.

El fet de treballar en comissions no pot derivar en una divisió estricta del treball. La divisió ha de ser només a l'hora de conèixer tot allò relacionat amb el tema, no a l'hora de fer l'activitat. És a dir, si hi ha una comissió responsable de la cercavila, no serà l'única que l'animi, sinó que tot el Clan estarà organitzat per participar en l'animació, però serà la comissió responsable qui s'encarregarà de demanar el permís per tallar els carrers, etc.

En qualsevol projecte és important també que a mesura que s'avança, es vagi avaluant el que es va fent. Així, s'aniran valorant els objectius inicials per tal de veure si els resultats que es van obtenint són fidels a la idea plantejada. D'aquesta manera es podran reconduir a temps les accions que es considerin necessàries.

En aquesta fase, cal decidir també si es vol fer difusió del projecte dut a terme, i de quina manera.

Normalment s'han de plantejar activitats extraordinàries, com ara campanyes econòmiques per recollir fons per al projecte (per exemple, vendre roses per Sant Jordi, organitzar festes, preparar l'aniversari de l'agrupament o participar en les festes del barri o poble).

4. Realització

Aquesta és la fase en què es porta a terme l'acció i on es posa en pràctica tot el que s'ha preparat en les fases anteriors.

És probable que l'acció no surti exactament com s'esperava, però la màxima pretensió no és aquesta, sinó que el record que ens quedi sigui el d'un gran esforç gratificant i útil, i, sobretot, que haguem après alguna cosa de tota la preparació.

5. Valoració

Després de l'activitat caldrà analitzar com ha anat i com s'ha notat la feina feta: s'haurà de fer una avaluació global, tant de l'organització del Clan com del Consell.

S'ha de fer una valoració de tot el procés, no només de l'execució de l'acció, sinó també de tota la preparació prèvia: el ritme de treball, les responsabilitats de cada membre del grup, els obstacles amb què ens haguem trobat, etc.

També és important veure quina conseqüència o quin impacte ha ocasionat la nostra acció, és a dir, quin resultat hem obtingut, i fins a quin punt s'han complert els objectius que havíem plantejat.

Per acabar, un cop ha finalitzat el projecte, de la mateixa manera que al principi es va haver de redactar per ser presentat al Consell i a d'altres institucions per tal de demanar i obtenir subvencions, ara és moment de recollir el balanç de la feina feta en una memòria perquè quedi per a la posteritat.

Alguns exemples

L'objectiu del projecte és fer servei a la societat; per tant, pot girar entorn de diverses temàtiques: participació ciutadana, cooperació i solidaritat, ajuda pròxima a d'altres persones, protecció del medi natural, etc. Proposem uns exemples concrets:

- Intervenció en la recuperació del patrimoni natural en cas que s'hagi donat, per exemple, un desastre natural. Aquest projecte pot fer-se íntegrament com a unitat, recuperant un bosc, un riu o un espai concret, o bé pot fer-se en col·laboració amb altres entitats.

- Recuperació de la memòria històrica del nostre municipi, que podria fer-se a través de diferents projectes; recuperant un espai natural o social que ha quedat en l'oblit, creant una ruta històrica per conèixer els fets més rellevants que han passat a casa nostra, organitzant una exposició històrica per commemorar algun fet...
- Treball de les desigualtats socials en el nostre entorn. Podria traduir-se en la creació i el desenvolupament d'un projecte de rehabilitació de pisos o equipaments en les zones afectades de la nostra població o barri.
- Treball intergeneracional, com donar formació en el camp de la informàtica o les noves tecnologies a persones adultes o establir un projecte de col·laboració amb les llars d'avis de la població per tal que puguin participar aportant experiència en algunes de les activitats de l'agrupament.
- Un exemple al voltant de la promoció de la salut podria ser idear i promoure una campanya de donació de sang i sensibilitzar sobre la importància d'aquesta pràctica.

8. Altres activitats

L'autogestió és una de les finalitats principals de l'etapa de Clan i això implica organitzar totes les activitats del curs; per tant, seran els mateixos membres de la unitat els qui decidiran les activitats que es duran a terme i els temes que es tractaran.

Generalment, cada activitat la preparen un o dos membres i els altres hi participen, tant si són activitats per al Clan com si són per a altres unitats.

A diferència del que es tendeix a pensar, en aquesta etapa hi ha un ventall molt ampli de possibilitats, ja que d'alguna manera en l'etapa de Clan es torna a ser follet. Això es deu al fet que en aquesta edat ja s'ha perdut la vergonya de fer coses que es consideraven de petits.

A continuació passem a especificar el tipus d'activitats que pot desenvolupar el Clan.

- A) **Jocs:** el Clan també juga! El joc és una activitat d'esbargiment i per passar-ho bé, tot i que també hi ha jocs molt interessants per treballar determinats aspectes. El joc és una activitat en la qual es permet no tenir més objectius que el de divertir-se, tot i que són eines clau per fer grup i per cohesionar-lo. A més a més, amb el joc es treballen molts aspectes; per exemple, en els jocs esportius es treballa la competitivitat malgrat que no s'hagi establert com a objectiu.
- B) **Dinàmiques:** les dinàmiques són una manera de treballar un tema concret; requereixen un treball previ i uns objectius establerts. Les dinàmiques es poden utilitzar per preparar el projecte de curs o per treballar temes concrets que interessin al Clan, i la prepararan un o més cloners.
- C) **Excursions i sortides:** atès que a l'etapa de Clan es comença la universitat i/o a treballar i se sol tenir menys temps que a les etapes anteriors, les sortides i excursions són un bon recurs per trencar amb la vida diària i compartir temps plegats sense presses. A més dels objectius que es marcan per a aquesta activitat, també estarà relacionada amb el projecte de la unitat. Amb les sortides es treballa també la cohesió de grup.

Les excursions poden ser tan diverses com la unitat vulgui, des d'una sortida urbana de descoberta d'un espai concret de la nostra ciutat o poble fins a uns campaments d'uns quants dies, una sortida a la platja o un cap de setmana d'esports d'aventura. A més a més, poden ser sortides d'agrupament on el Clan també participi o bé sortides de la unitat.

- D) **Campaments:** els campaments del Clan poden ser el resultat del projecte de curs o es poden fer paral·lelament a aquest.

D'altra banda, poden ser els campaments de Clan —és a dir, la unitat fa campaments— o els campaments d'altres unitats, als quals els claners van com a intendants o com a ajudants de cap. Aquesta segona opció és una bona manera d'anar-se preparant per a quan siguin caps i una forma de provar el que és ser cap i motivar-los perquè ho siguin.

Tots els membres del Clan han de participar en la preparació dels campaments, tant si són els seus campaments com si hi van d'ajudants.

- G) **Treball amb altres unitats:** preparar activitats per a altres unitats també pot ser un tipus d'activitat del Clan, ja que una bona part d'aquesta etapa es dedica a la preparació per ser cap.

9. Motivació

En les etapes anteriors, per poder dur a terme una activitat o projecte concret, s'havia de despertar l'interès dels infants i joves per voler formar-ne part activa. A Clan això no canvia; no obstant això, seran els mateixos membres de la unitat els qui hauran de buscar aquesta motivació.

A Clan l'ambientació continua sent una eina bàsica per despertar l'interès de participar activament en una dinàmica. A més a més, les ambientacions serveixen per desenvolupar la imaginació —

cosa que facilitarà la feina per a quan siguin caps— i treballar la desinhibició. Però també serveix per gaudir, per no avorir-se.

Per tant, a l'etapa de Clan també es poden fer ambientacions, que poden ser de diferents tipus. D'una banda, pot ser una ambientació fantàstica, o bé que segueixi un eix temàtic, i d'altra banda pot ser una ambientació real o irreal.

Moltes de les motivacions poden sortir de situacions d'injustícia social, desigualtats i situacions que es viuen en el món real. Un cop aquestes motivacions són detectades es poden dimensionar amb històries més o menys fantàstiques, però difícilment desvinculades de la realitat si tenim en compte la importància de la relació amb l'entorn que té l'etapa.

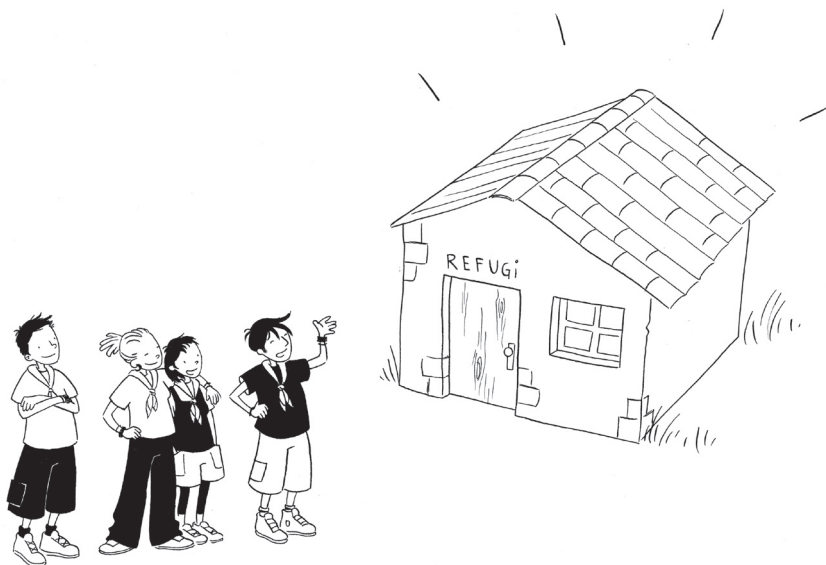

10. Tradicions

Dins l'escoltisme s'ha conservat tot un seguit de tradicions que s'han anat adaptant al llarg del temps i que presenten diferències a les associacions i als agrupaments. Les tradicions d'Escoltes Catalans estan detallades al Mètode general.

Però en aquest apartat volem fer referència a les tradicions al Clan. És important que els membres d'aquesta unitat facin les seves pròpies tradicions per tal de crear la seva identitat. Es tracta d'establir alguna cosa pròpia del grup.

Les tradicions són valuoses, ja que són fets o costums que s'estableixen com a dinàmica pròpia del grup i un símbol identificatiu de la unitat.

11. El paper del coordinador/a

Aquest apartat intentarà recollir un conjunt de consells per als coordinadors sobre què cal per coordinar una unitat de Clan.

Cal entendre que el rol del coordinador o coordinadora d'un Clan és diferent del rol d'un cap vers la seva unitat. El coordinador és la persona que tria l'agrupament per tal d'orientar i assessorar la unitat i fer-ne el seguiment.

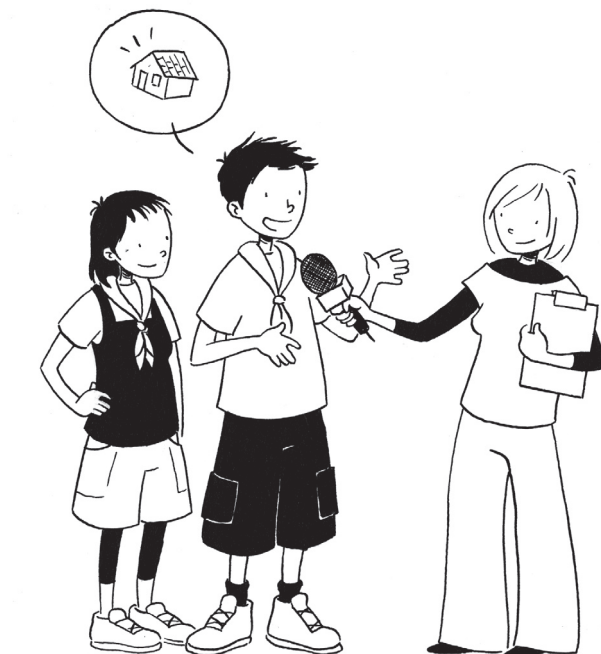
La unitat de Clan ha de funcionar de manera autònoma i són els mateixos membres del Clan els qui autogestionen el funcionament del grup, entenent que el coordinador ha de ser considerat membre del Clan.

Com que la figura del coordinador ha de ser un punt de referència per als cloners, al qual puguin accedir i demanar ajuda o consell en qualsevol moment, és important que sigui present en totes les activitats i reunions de la unitat. A més, quan diem que un requisit és ser-hi, també fem referència a sentir-se part del grup.

Per tal de tenir una relació de proximitat amb el grup, cal ser vist com un membre més de la unitat, que sigui prou proper per poder fer coses amb ell/a i per poder explicar-li les inquietuds o les iniciatives. No obstant això, no podem oblidar que és qui coordina, i que ha de participar, però sense eclipsar i afectar la participació dels altres ni desviar l'activitat dels seus objectius.

El coordinador o coordinadora, a més, ha de tenir un paper motivador i observador. D'altra banda, cal vigilar que els membres del Clan no se sentin massa controlats o dirigits i

això dificulti que expressin les seves idees; recordem que les decisions depenen del Clan i les coses s'han de fer de la manera que el Clan com a grup decideixi fer-les. El coordinador té l'autoritat, però no cal exercir-la, ha de procurar no basar-se en l'autoritat perquè la dinàmica del grup funcioni.

A banda de ser vist com un igual, també ha de procurar mantenir una relació igual i equilibrada amb tots els membres del grup.

La persona que faci de coordinador d'una unitat de Clan ha de ser un cap experimentat, que ja faci temps que exerceix de cap. És recomanable que no estigui massa vinculat amb els membres del Clan, és a dir, que no siguin de la mateixa colla d'amics, per no tenir problemes d'autoritat.

Funcions del coordinador/a

El paper del coordinador serà molt més actiu a principi de curs, quan prepararà més activitats i tindrà la tasca d'engegar una dinàmica de grup, i anirà deixant més marge al Clan a mesura que avanci l'any. Seran els i les joves els qui s'hauran d'encarregar que la dinàmica funcioni.

Tot i això, és responsabilitat del coordinador aconseguir que s'assoleixin els objectius de l'etapa, per la qual cosa té la funció de:

- A banda dels objectius propis del Clan, el coordinador o coordinadora ha de tenir els seus propis objectius, que s'han d'escriure, i fer les valoracions corresponents a final de curs.
- Resoldre dubtes.
- Moderar. Per fer-ho, el coordinador ha d'entendre quina és la dinàmica del grup, quins rols s'estableixen entre els membres del grup i captar les necessitats relacionals entre uns i altres. Per exemple, si dos membres de la unitat volen fer coses diferents i cap dels dos no està disposat a cedir, el coordinador ha de saber actuar i moderar la situació; ha de donar recursos per reconduir la situació.
- Assegurar una qualitat en la feina que fa el Clan.
- Donar suport, tant individual, si algun membre del grup el necessita, com col·lectiu, a l'hora de coordinar el projecte (el coordinador ha de gestionar aquesta coordinació); i també en l'àmbit logístic, en el sentit d'intentar que els membres del Clan no s'estanquin en un punt i això dificulti tirar endavant la feina.

- Fer de vincle entre el Consell i el Clan.
- Fer de filtre davant del que els demanen els caps de les altres unitats. És a dir, totes les accions que els i les caps de les altres unitats demanen al Clan han de passar pel coordinador/a.
- Finalment, el coordinador o la coordinadora té la funció de ser conscient de quin és el seu paper i fer que els membres de la seva unitat també ho siguin.

12. Relació amb l'agrupament

En l'apartat següent parlarem de la relació que té lloc, o hauria de tenir lloc, entre el Clan i el Consell i entre el Clan i l'agrupament.

12.1. El Clan i el Consell

La definició de Clan demana que la unitat vagi a Consell, ja que els membres de la unitat en són membres de ple dret. Participar al Consell d'Agrupament és una part de la seva responsabilitat. Aquesta participació es pot donar de forma progressiva a l'inici de curs, però no pot passar que un Clan no arribi a viure un Consell d'Agrupament.

És recomanable que la unitat de Clan treballi què és i quines funcions té el Consell d'Agrupament abans d'assistir-hi per primera vegada. Normalment és convenient que sigui el coordinador qui proposi una dinàmica de treball que serveixi per preparar l'entrada de la unitat al Consell.

El Consell és una eina formativa bàsica per al Clan: ofereix als membres de la unitat l'oportunitat de conèixer el funcionament global de l'agrupament en tots els vessants que engloba. L'entrada al Consell un any abans de l'assumpció, per una bona part de la unitat, de la responsabilitat d'exercir de cap és molt positiva de cara a treballar el relleu al Consell d'Agrupament de forma conscient i ben organitzada.

D'altra banda, els altres membres del Consell han de ser conscients que hi ha la unitat de Clan present, i que és responsabilitat del Consell fer que el Clan senti que en forma part activa. Per tal de fer-ho possible, és recomanable que el Consell faci un treball previ per tal de preparar l'acollida del Clan. D'altra banda, cal preparar consells dinàmics, agradables, productius, clars i entenedors. L'adquisició de bones pràctiques per part de la unitat de Clan és essencial per a un bon relleu de l'agrupament. Cal tenir en compte que el funcionament que té el Consell serà el model de funcionament que el Clan adoptarà; per això ha d'estar caracteritzat per l'assistència, puntualitat, regularitat i participació dels seus membres. Si el Clan viu una bona dinàmica de treball, serà fàcil perpetuar-la.

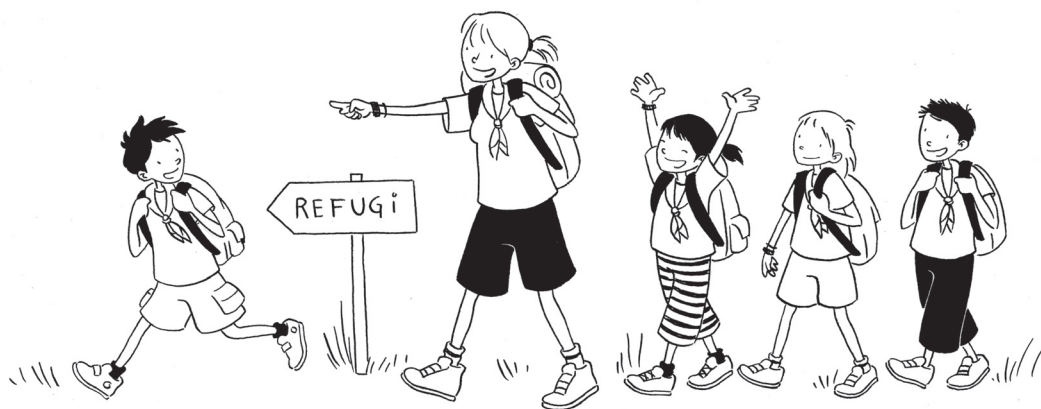
Una forma de fer una bona rebuda al Clan és fer-los una dinàmica específica de benvinguda amb un alt contingut emocional el primer dia que assisteixin al Consell.

Un cop dins del Consell, els membres del Clan han de poder opinar i participar en comissions i desenvolupar càrrecs del Consell, però sense sobrecarregar-los de tasques que són pròpies dels caps. L'assumpció de responsabilitats dins del Consell s'ha de fer de mica en mica i, per tant, la seva participació en comissions i càrrecs no la poden desenvolupar mai de forma íntegra, sinó acompanyats d'altres membres del Consell que hagin desenvolupat aquesta tasca amb anterioritat. D'aquesta manera s'assegura un bon relleu en les diferents tasques del Consell d'Agrupament.

Una vegada integrat completament en la dinàmica del Consell, el Clan pot preparar-ne alguna dinàmica, algun punt de l'ordre del dia o una sortida de caps.

Quan diem que han de poder participar de la vida del Consell és en el sentit més ampli. És a dir, si el Consell organitza una sortida o unes jornades de formació, el Clan ha de participar-hi. De la mateixa manera, el Clan ha de participar a les trobades associatives anuals, com l'assemblea general ordinària o la trobada de formació, ja que són membres del Consell d'Agrupament.

12.2. El Clan a l'agrupament

El primer aspecte que s'ha de tenir en compte és que el Clan està vivint una etapa formativa pròpia. En cap cas no són un suport permanent per als caps. No obstant això, sí que poden ajudar en moments puntuals, però sempre dins un programa de formació i en relació amb els objectius de curs plantejats inicialment.

Per aquest motiu, la relació del Clan amb les altres unitats de l'agrupament ha de ser regulada pel coordinador o coordinadora i no exclusivament per les necessitats del Consell.

Com a unitat de l'agrupament, el Clan hi ha de tenir contacte permanent. Amb això fem referència, d'una banda, al fet que el Clan, igual que les altres unitats, ha de disposar d'un espai físic, una sala, dins l'agrupament, on reunir-se i desenvolupar una part de les seves activitats; i d'altra banda, s'han de trobar espais en què el Clan faci vida d'agrupament, com per exemple fer sortides amb les altres unitats, participar en les activitats col·lectives... Aquest punt és especialment necessari si el Clan té horaris diferents a les altres unitats.

Pel que fa a les activitats, el Clan pot desenvolupar diferents activitats dins del marc de l'Agrupament (per a altres unitats, per als caps, activitats que el cau munti pel poble o barri, com a representació de l'agrupament, dintre d'un equip de caps...), però el que és important és que participi **durant tot el procés** de l'activitat per tal que visquin el procés sencer de preparació i execució; així, si per exemple es demana al Clan fer una activitat per a la unitat de Llops, no s'ha de limitar a executar-la, sinó que ha d'assistir a les reunions de preparació amb els caps de la unitat, de la mateixa manera que ha de participar en la seva valoració.

Tot el que hem mencionat anteriorment es pot extrapolar als campaments. Si un membre del Clan fa campaments com a cap, ha de participar en tot el procés: preparació, execució i valoració. No obstant això, no podem oblidar que un membre de Clan no és cap, **fa de cap**.

**Document aprovat a l'Assemblea General Ordinària
celebrada a Barcelona el novembre de 2008.**

escoltes
catalans